

Sprog og Læsning 0-18 år

Strategi

Mariagerfjord
Kommune

Sprog og læsning

Et godt sprog er noget, alle børn har krav på. Sproget er nøglen til læsefærdigheder og dermed en forudsætning for, at børn og unges faglighed udvikles mest muligt.

At beherske sprog og læsning giver muligheder for børn og unge. Det giver livsglæde, livskvalitet og livsmuligheder, der rækker langt ind i voksenlivet.

Det er derfor vigtigt, at børn og unges sproglige kompetencer understøttes af forældrene og de professionelle, fordi det at beherske sproget kan gøre drømme og fantasier til virkelighed.

Forskning viser, at tidlige indsatser gør den største forskel, når det handler om at bryde et barns livsbane. Gør vi det godt, når børnene er helt små, er de rigtig godt rustede til at fortsætte deres vej ud i verden.

Denne kommunale sprog- og læsestrategi omfatter børn og unge 0-18 år og har afsæt i Mariagerfjord Kommunes Børne- og Ungepolitik. Den er udarbejdet med henblik på at styrke arbejdet med sprog og læsning i dagtilbud og skoler. På baggrund af den fælles kvalitetsrapport for Mariagerfjord Kommune er der et politisk ønske om en fælles styrket indsats omkring sprog og læsning i kommunen.

Udmøntningen af den kommunale strategi foregår på det enkelte dagtilbud og den enkelte skole, der er forpligtet til med udgangspunkt i Sprog- og Læsestrategien at have en lokal handleplan for sprog og læsning. Det enkelte dagtilbud arbejder med at beskrive, hvordan de konkret arbejder med de pædagogiske læreplanstemaer, hvilke udgør dagtilbudets handleplan.

Sproglig udvikling

Børns miljø og de voksnes måde at bruge sproget på er helt afgørende for børns muligheder for at tilegne sig sproget. Interaktionen og dialogen mellem voksne og børn har en helt særlig privilegeret rolle.

En målrettet og sammenhængende indsats skal ske i tæt samarbejde med forældrene. Barnets sproglige udvikling er afhængig af kontakt og dialog med forældrene. Forældrene er sproglige rollemodeller for deres barn, både når de taler, læser og skriver.

Mål:

- Professionelle og forældre har et fokuseret og målrettet blik på barnets sprogudvikling.
- Barnets sproglige udvikling er i fokus i dagplejen, daginstitutioner og i skolen, således at barnet udvikler et aktivt og nuanceret sprog.

Indsatser:

- De enkelte skoler har en gældende handleplan for sprog, læsning og skrivning, herunder hvordan hjemmet understøtter læseudviklingen.
- Dagtilbud arbejder målrettet med deres pædagogiske læringsmiljøer for at udvikle børns sprog.
- Dagtilbudsmedarbejdere vejleder løbende forældre i deres børns sproglige udvikling blandt andet med baggrund i sprogvurderingen.
- PPR udvikler inspirationsmateriale omkring barnets sproglige udvikling og tilbyder oplæg for fagprofessionelle og forældre.
- Familieiværksætterne har fortsat fokus på den sproglige udvikling.

Læse- og skriveudvikling

Mange børn glæder sig til at lære at læse. Denne glæde og positive forventning er vigtig at holde fast i gennem hele læse- og skriveindlæringen. Når børn starter i skole, har de meget forskellige forudsætninger for at lære at læse. Læse- og skriveindlæringen må derfor tage udgangspunkt i det enkelte barns kompetencer.

Læse- og skrivekompetencer er en forudsætning for al videre læring og uddannelse.

Forældrene spiller en central rolle i barnets læse- og skriveudvikling og der må være en tæt dialog mellem forældre og skole.

Mål:

- Alle børn læser og skriver hver dag i hele skoleforløbet - både i skolen og i hjemmet
- Der er fokus på elevernes læse- og skriveudvikling i alle fag gennem hele skoleforløbet. Fra den første afkodning af sproget til det videre arbejde med læsestrategier og læseforståelse

Indsatser:

- Skolens læsevejleder inspirerer og formidler den nyeste viden inden for sprog, læsning og skrivning i alle fag
- På forældremøder inspireres forældre til hvordan de kan støtte op omkring barnets læse- og skriveudvikling
- Skolens læsevejleder deltager i det kommunale netværk 'Styrk sproget' hvor der arbejdes med aktuelle emner inden for sprog, læsning og skrivning.
- Vejlederne i skolernes pædagogiske læringscentre understøtter elevernes sproglige udvikling ved at arbejde med at styrke og fastholde læselyst gennem litteraturformidling til elever og medarbejdere.

Digitale læsekompetencer

Mange lærebøger bliver suppleret eller skiftet ud med skærme og tablets. Lærere bruger digitale tavler, og elever laver opgaver på tablets eller bærbare computere, og med det tværgående emne It og medier anvender eleverne digitale kompetencer i de enkelte fag.

At læse digitale tekster stiller andre krav til barnets læsekompetencer. Barnet skal navigere i teksten på en ny måde. For læreren kræver det didaktiske overvejelser i forhold til undervisning i læsning på digitale enheder.

Mål:

- Digitale læremidler integreres i undervisningen
- Eleverne opnår de nødvendige og særlige kompetencer i forhold til læsning af digitale tekster.
- Forældre og professionelle understøttes i at give børn og unge digital dannelse.

Indsatser:

- Digital læsedidaktik vil være emne på 'Styrk Sproget' for at læsevejlederne er opdaterede på den nyeste forskning på dette område.
- Læsevejlederne understøtter alle læreres viden omkring digitale læsestrategier i undervisningen
- Eleverne undervises i digitale læsestrategier i alle fag
- Digital læsning er et af pejlemærkerne for netværket for pædagogisk læringscentervejledere.
- Alle skoler har adgang til Alineas læringsportal fra august 2019.

Evaluering af barnets udvikling og progression er væsentligt for, at der kan tilrettelægges en tilpasset og målrettet indsats, og at der kan identificeres indsatsområder på såvel dagtilbud-, skole- som kommunalt plan.

Skoler, som grundigt, systematisk og løbende følger deres børns læseudvikling med formelle og uformelle evalueringsredskaber, opnår bedre læseresultater.

Evalueringen gør det muligt for læreren at give eleverne feedback på deres læringsudbytte undervejs og inddrage den enkelte elev i dialog om status, aftaler og formulering af konkrete, fremtidige mål.

Evaluering

Mål:

- Evaluering af barnets progression inden for sprog, læsning og skrivning anvendes i en løbende og fremadrettet pædagogisk sammenhæng
- Sprogvurderingen 3-6 år anvendes som et pædagogisk redskab i forhold til at understøtte børnenes sproglige udvikling.
- Den kommunale målsætning er, at 80 % af eleverne skal være gode læsere og at andelen af de dygtigste læsere skal stige og andelen af de svageste læsere skal falde

Indsatser:

- I Dagtilbud arbejder vi systematisk med sprogvurderinger, og bruger dem til løbende at evaluere vores arbejde med det pædagogiske læringsmiljø.
- Alle børn sprogvurderes i 0. klasse. Sprogvurderingen indgår i den samlede evaluering af børnenes sprog- og læseudvikling.
- LUS anvendes som obligatorisk evalueringsværktøj fra 0. - 4. årgang. Resultaterne sendes til den kommunale læsekonsulent inden skoleårets afslutning
- Vi udarbejder en kommunal evalueringsplan, som sikrer, at alle børns sprog- læse-, og skriveudvikling følges og at evalueringen anvendes pædagogisk.
- Sprog- læsekonsulenten afholder hvert år læsedialogmøder på skolen med deltagelse af skoleledelse og læsevejledere.

Sprog– og læsevanskeligheder

Det enkelte dagtilbud og den enkelte skole skal kunne håndtere den samlede sprog– læseopgave, herunder også børn i sprog-, læse- skrivevanskeligheder. Hindringer for barnets udvikling af sprog-læse- og skrivekompetencer skal afhjælpes i den pædagogiske praksis og i undervisningen.

Børn med begrænset ordforråd eller med ringe fonologisk (sproglyde) bevidsthed er i særlig risiko for at udvikle læsevanskeligheder. Både dagtilbud og skole har fokus på, at disse børn identificeres tidligst muligt.

Mål:

- At børn med sproglige vanskeligheder og læsevanskeligheder identificeres så tidligt som muligt.
- Børn med sproglige vanskeligheder og læsevanskeligheder hjælpes med udgangspunkt i relevant viden og forskning.

Indsatser:

- I dagtilbud følges børn med behov for fokuseret indsats. Der iværksættes et udvidet samarbejde med forældrene og evt. PPR om, hvordan barnet stimuleres bedst muligt.
- Barnets sproglige udvikling indgår som et fast element på overleveringsmøder i forbindelse med skolestart
- Skolernes handleplan for sprog, læsning og skrivning beskriver den forebyggende, foregribende og indgribende indsats i forhold til udviklingen af læse- og skrivefærdigheder.
- For børn med behov for en særlig indsats kan der, med samtykke fra forældrene, rettes henvendelse til PPR.

Ordblindhed

Ordblindhed, dysleksi, markante vanskeligheder ved at lære at læse og skrive, som beror på langsom og upræcis omsætning af bogstaver og bogstavfølger til sproglyde.

Ordblindhed er en vedvarende funktionsnedsættelse, som har store konsekvenser for håndtering af skriftsprog (læse, stave og skriftlig formulering).

Jo før, der sættes ind med hjælp og støtte til ordblinde, desto bedre er mulighederne for en god skolegang og et godt arbejdsliv.

Mål:

- Børn med ordblindhed og risiko for ordblindhed identificeres så tidligt, som muligt.
- Børn med ordblindhed hjælpes med udgangspunkt i relevant viden og forskning i forhold til undervisning og IT-hjælpemidler.

Indsatser:

- Der udarbejdes en kommunal handleplan for ordblindhed. Denne skal sikre at alle professionelle i dagtilbud og skoler kender og kan identificere tegn på ordblindhed.
- Skolernes lokale handleplan for sprog, læsning og skrivning indeholder afsnit om, hvordan man hjælper og støtter ordblinde elever og deres forældre.
- Skolernes læsevejledere har en central rolle i at sikre at ordblinde elever identificeres og hjælpes
- Alle lærere skal have viden om ordblindhed og kunne støtte den ordblinde elev i at bruge IT-hjælpemidler.
- Vi afholder fælles pædagogisk arrangement med temaet ordblindhed i januar 2020.

Børn og Familie
Fjordgade 5
9550 Mariager
www.mariagerfjord.dk

Mariagerfjord
Kommune